

Használatos idézőjelek:

„macskaköröm”

»lúdláb«

’félidézőjel’

Figyelem!

1. Az idézőjelek és az idézőjelbe tett szó vagy szöveg közé nem teszünk szóközt.
2. Szövegbe ékelt, szó szerinti idézetre úgynevezett *macskakörmöt* használunk.
3. Ne keverjük össze a hüvelyk jelével [” *inch*], és ne feledjük: a magyarban a kezdő macskaköröm alul, a záró pedig felül van.
4. Az idézetet megelőzheti, követheti vagy megszakíthatja az idéző mondat:

Joseph Ratzinger kénytelen volt megállapítani: „Sokak előtt az egyház hagyományos hite nem úgy jelenik meg, mint amit a kritikai exegézis igazolt, hanem mint a kereszténység hiteles és »modern« felfogásának akadálya.”

„Sokak előtt az egyház hagyományos hite nem úgy jelenik meg, mint amit a kritikai exegézis igazolt, hanem mint a kereszténység hiteles és »modern« felfogásának akadálya” – véli Joseph Ratzinger.

Joseph Ratzinger megállapítása – „Sokak előtt az egyház hagyományos hite nem úgy jelenik meg, mint amit a kritikai exegézis igazolt, hanem mint a kereszténység hiteles és »modern« felfogásának akadálya” – sajnos még ma is igaz.

4. Macskakörmököt használunk továbbá akkor, ha valamely szerző, személy, irányzat sajátos szóhasználatát akarjuk visszaadni:

Buber szóhasználatával ez az „istenfogyatkozás”.

5. *Lúdlábat* (még hozzá az idézet mindkét végén befelé mutató lúdlábat) használunk akkor, ha az idézeten belül szintén idézőjelet kell használunk. A lúdláb beszúrása: Alt+0187 és Alt+0171.

„A kereszténység, akkor még Jézusnak »botrányosan« eredeti példája nyomán, új helyzetet teremt a nő számára, olyan helyet biztosítva neki, ami a zsidósághoz viszonyítva a kereszténység újdonságának egyik elemét képezi.”

6. Felső állású, úgynevezett *félidézőjelet* nagyon ritkán használunk. Egyfelől egy kifejezés, mondat jelentésének megadásakor, másfelől hármasszoros idézés esetén. A félidézőjel beszúrása: Shift+1. Times New Roman betűtípussal így néz ki: ’ (A félidézőjelet ne keverjük össze a láb jelével [’ foot].)

Bár a köznyelvben laikusnak azt mondjuk, aki nem jártas valamiben, nem szakértő, az egyházi nyelvhasználatban ’világi hívő’ értelemben használjuk.

„A válogatás nélküli »nyitások« korszakának vége van. Igaza van Joseph Ratzingernek, amikor azt mondja: »Itt az ideje annak, hogy a keresztény rájőjjön: kisebbséghez tartozik, gyakran van ellenzékben, és értse meg, hogy ez nyilvánvaló, logikus és természetes azzal szemben, amit az Újszövetség – biztosan nem pozitív értelmezéssel – ’e világ szellemiségének’ nevez«”.

7. Az idézeteket a szöveg megszakítása nélkül, folyamatosan helyezzük el. Az idézeteket lehetőleg ne írjuk dőlten, hiszen maga az idézőjel használata a kiemelés eszköze.

A monoteizmus mindenkor politikai program is volt: „Egy isten, egy birodalom, egy császár.” Ezt az összefüggést felismerve érthető, a római császárok miért ódzkodtak hosszú ideig attól, hogy elismerjék az ortodox szentháromságtant, s miért az ariánus, az önmagában zárt lényegi egységet hangsúlyozó hitvallást részesítették előnyben.

8. Ha öt sornál hosszabban akarunk idézni, akkor 1cm-es behúzással és egyes sorközzel tegyük. Az idézőjeleket megtartjuk. Az idézet előtt és után be kell szűrünk egy 6 pt-s térközt. Az első sort nem kell bentebb kezdeni (hiszen a behúzással és a nagyobb térközzel kellően elkülönítettük a folyószövegtől), vagyis az idézet minden sora 1 cm-rel bentebb kezdődik:

Platón ebben a híres levelében leírja a filozófiai ismeretszerzés módszerét és a filozófiai megismerés legméltóbb, legértékesebb tárgyát:

„Fel kell tárnai a filozófia mibenlétét és feladatának természetét, azután rá kell mutatni a vele való foglalkozás nehézségeire és fáradaimaira. Ennek hallatára pedig az igazán bölcselő természet, aki az istentől ihletve valóban a filozófiával való foglalkozásra termett és méltó rá, úgy érzi, mintha valami csodavilágba vezető útról hallana. Tudja, hogy most minden erejét össze kell szednie: ránézve az életnek másként már nincs is értelme. Nekigyürkőzve tehát és vezetője erejét is felfokozva, addig nem enged, amíg mindennek a végére nem jár, vagy legalább amíg el nem éri, hogy útmutató nélkül is tudja vezetni magát.”

A filozófia tehát mindenekelőtt egy „csodavilágba vezető”, csodálatos „út”, ami bevezet az igazsággal való életközösségbe. Vezetőt igényel, valamint egyfajta isteni ihletettséget, „isteni természetet” attól, aki erre az útra lép.

9. Mindig csak az idézett szöveget foglaljuk idézőjelbe, tehát ha mondatrészt idézünk, akkor csak ezt. Ügyeljünk arra, hogy idézésnél az eredeti szöveg nem sérülhet:

A „hit koncentrációja” az egyik alapvető feltétele a hit hirdetésének, továbbadásának és a benne való növekedésnek.

10. Az idézőjelet mindig a toldalékok után tegyük (pl. az „ellenreformációt”), és lehetőleg kerüljük az „ellenreformáció”-t típusú megoldásokat.

11. Ha egész mondatot idézünk, akkor a mondatvégi írásjel az idézőjel elé kerül.

És az apa könyörögni kezd: „Hiszek, Uram, segíts hitetlenségemen!”

12. Ha az idézetben nem egy teljes mondatot idézünk, akkor az idézőjel a mondatvégi írásjel elé kerül:

Ebben a szövegösszefüggésben a teológiai erkölcsant úgy is meghatározhatjuk, mint „a Krisztusban kinyilatkoztatott, a tevékenységnek irányt szabó igazságnak a tudományát”.

13. Amikor az idézetből kihagyunk egy részt, vagy ha a magyar szövegbe beillesztjük az eredetiben használt szót, szavakat vagy a magunk megjegyzését, szögletes zárójelet használunk. A kihagyást mindig szögletes zárójelbe foglalt három ponttal jelezzük. Ügyeljünk arra, hogy a zárójelek előtt és után szóköz van. Ha viszont az idézet elejéről hagyunk el egy részt, nem kell szögletes zárójelet használunk, elég kis kezdőbetűvel írni az idézet első szavát:

Ezt fejezi ki Pál apostol, amikor azt mondja például, hogy „Krisztus szeretete [agapé] ösztönöz bennünket arra a meggyőződésre [krinantasz, a krinein ’megítélni, eldönteni’ igéből], hogy ha egy mindenkiért meghalt, akkor mindenki meghalt. És ő azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ne maguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt. [...] Ezután tehát nem ismerünk senkit emberi szempontból. [...] Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, valami új valósult meg” (2Kor 5,14.16–17).

A Lk 15,21-ben a magyar fordítás szerint azt találjuk, hogy az apa „nyakába borult és megcsókolta”. Az eredeti görög változat azonban ennél sokkal erőteljesebb megfogalmazást használ: az apa összevissza ölelgette és csókolgatta.

Lapalji jegyzetek (lábjegyzetek)

1. Az első hivatkozásnál a teljes bibliográfiai leírást adjuk meg, s ezt követően a hivatkozás már rövidíthető, a szerzőknek viszont mindig a teljes nevét megadjuk.
2. Ügyeljünk arra, hogy a lábjegyzet mondatnak minősül, tehát mindig nagybetűvel kezdődik, és ponttal végződik.

¹ Lothar ULLRICH: Jézus Krisztus hite, in Wolfgang Beinert (szerk.): *A katolikus dogmatika lexikona*, Vigilia, Budapest, 2004, 322–324.

¹ Lothar ULLRICH, Jézus Krisztus hite, in Wolfgang Beinert (szerk.), *A katolikus dogmatika lexikona*, Vigilia, Budapest 2004, 322–324.

3. Mivel azonban a lábjegyzetben az ábécérendnek (vezetéknev, keresztnév) nincs jelentősége, az idegen neveket az eredeti formájukban írjuk.

¹ Michael FIGURA: A hit az üdvösség kezdete, *Communio* 4 (1996/4) 3–11.

És nem:

¹ FIGURA, Michael: A hit az üdvösség kezdete, *Communio* 4 (1996/4) 3–11.

4. Az újrarahivatkozásoknál törekedjünk az egyszerű, rövid formákra.

FIGURA: A hit, 3–11.

FIGURA, A hit, 3–11.

FIGURA, 3–11.

5. A jegyzetekhez mindig 10-es betűméretet használunk, és a dolgozat elejétől a végéig folyamatosan számozzuk őket (vagyis nem fejezetenként).
6. A jegyzetszámok a főszövegben tapadnak a szóhoz, azaz nincs a szó és a jegyzetszám között szóköz, de a jegyzetszám után mindig szóközt hagyunk (s nemcsak a főszövegben, hanem a jegyzetben is!).

...Dóka Zoltán új hermeneutikai szempontokat¹⁶ adott ehhez a szakaszhoz.

¹⁷ HERBERT HAAG: *Bibliai lexikon*, Szent István Társulat, Budapest, 1989, 234–245.

7. A főszövegben a jegyzetszámokat általában az írásjel után tesszük. Kivétel, ha a jegyzet csak egy bizonyos szóra vonatkozik, valamint a zárójelek és a gondolatjelek esetén a szám mindig ezek elé kerül.

...példabeszédet.¹⁸

...példabeszédet¹⁸, vagy egy közismert mondást...

A szerző – legalábbis legtöbb művében¹⁸ – azt az álláspontot képviseli...

...írja Balthasar (ezt állítja egyébként maga Rahner is¹⁸), majd úgy folytatja...

Különleges hivatkozási módok néhány egyházi-teológiai kiadványra

A Szentírás

1. A Szentírásra való hivatkozáskor a Szentírás legújabb hivatalos fordítását használjuk: *Biblia. Ószövetségi és újszövetségi Szentírás*, Szent István Társulat, Budapest, 2005. Ha valaki nem tud hozzáférni ehhez, akkor a Szent István Társulat korábbi kiadását (1973-tól 2004-ig) is használhatja, vagy a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadását: *Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján*, Budapest, 1997. Ha valaki nem a katolikus,

hanem más keresztény felekezethez tartozik, természetesen használhatja a saját Bibliáját, és alkalmazhatja – ha ismeri – a saját hivatkozási rendszerüket.

2. A Szentírás könyveire **rövidítéseikkel hivatkozunk**. E rövidítésekre általánosan elfogadott szabályok vonatkoznak. A hivatkozáskor három dologra utalunk: a könyvekre (levelekre stb.), a könyv fejezeteire és a fejezeteken belüli versekre.
3. A könyvek **rövidítése után nem teszünk pontot**: Józs, Péld, Mt, Jel
4. Ha egy **könyvnek sorszáma** van, az a megnevezés elé kerül (szóköz nélkül): 1Kir, 2Krón, 2Tessz, 3Jn
5. A **rövidítés után szóköz** következik.
6. A szentírási hivatkozásokban a **központosításnak tartalmi jelentősége** van. A fejezetszámot *vessző* választja el a vers(ek) száma(i)tól.

MTörv 6,4 – azaz Második Törvénykönyv 6. fejezet, 4. vers

7. Ha nemcsak egy fejezetre vagy nemcsak egy versre hivatkozunk, a **számokat nagykötőjellel** (nem elválasztójellel!) kapcsoljuk össze, szóköz nélkül.

Ter 14–18 – azaz a Teremtés könyve 14. fejezetétől a 18. fejezetéig

Ter 25,19–35,29 – azaz a Teremtés könyve 25. fejezetének 19. versétől a 35. fejezetének 29. verséig.

8. **Zsoltároknál** nem fejezetszámot használunk. A vessző előtti szám azt jelöli, hogy hányadik zsoltárról van szó, a vessző után a zsoltárvers száma áll.

Zsolt 136,1 – azaz 136. zsoltár, 1. vers

9. A *pont* (utána nincs szóköz!) az **és-t helyettesíti**.

Jn 11,5.19.28 – azaz János evangéliuma 11. fejezet, 5., 19. és 28. vers

10. **Pontosvesszővel** választjuk el (utána van szóköz!) a különböző helyekre való hivatkozások felsorolását, akár azonos könyvön belül:

ApCsel 18,18; 19,29 – azaz Apostolok Cselekedetei 18. fejezet, 18. vers és 19. fejezet, 29. vers.

Akár különböző könyvek esetén:

Iz 42,1–4; Mt 12,18–21 – azaz Izajás könyve 42. fejezetének 1. versétől a 4. verséig és Máté evangéliuma 12. fejezetének 18. versétől a 21. verséig

11. Ha **egymást követő** két (vagy néhány) versre akarunk hivatkozni *sk.* (és a következő [ti. vers]) és *skk.* (és a következők [ti. versek]) rövidítéseket is használhatunk.

Mt 12,51 sk. – azaz Máté evangéliuma 12. fejezetének 51. verse és az azt követő vers

12. Ha egyszerre **csak egy, kettő, három szentírási részre** kívánunk hivatkozni, akkor az bekerülhet a szövegbe, mégpedig a mondatot lezáró írásjel elé.

„Ne oltátok ki a Lelket, a prófétai beszédet ne vessétek meg. Mindent vizsgáljatok meg, ami jó, tartsátok meg, mindenféle rossztól óvakodjatok” (1Tessz 5,19–22).

Ha háromnál többre kívánunk hivatkozni, akkor a hivatkozásokat – hogy a szöveg olvasását ne nehezítse – lapalji jegyzetbe kell tenni.

13. Ha a **hivatkozásunk nem szó szerinti**, tehát nem idézet, hanem csupán utalás, akkor eléje *vö.-t* teszünk.

Ennek a jövendölésnek beteljesedését ünnepli a Zsidóknak írt levél szerzője (vö. Zsid 8,8–12; 10,16–17).

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai

DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Kézikönyvek 2., Szent István Társulat, Budapest, 2000.

1. Az egyes okmányoknak csak a rövidítését adjuk meg (az első két latin szó kezdőbetűje), ezt követi (szóköz után) az egyes szövegpontok száma. Ugyanazon okmányon belül az összefüggő részeket nagyköjtőjellel jelöljük, az egyes pontokat vesszővel választjuk el, ha több írásra is hivatkozunk, akkor közéjük pontosvesszőt teszünk.

(ChD 5) (LG 44–45) (OE 6, 8, 10) (vö. SC 23) (vö. LG 7; GS 18)

2. A főszövegben a dokumentumok második szavát írhatjuk nagy kezdőbetűvel és kis kezdőbetűvel is, ugyanis mindkettő helyes (egy dolgozatban azonban csak egyféleképpen!).

Lumen Gentium és Lumen gentinum, Inter Mirifica és Inter mirifica

Az egyházi törvénykönyv

1. Az egyházi törvénykönyvnek lehetőleg mindig a legújabb kiadását használjuk.

Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal, Szent István Társulat, Budapest, 2001, 4., jav. és bőv. kiadás.

2. Az egyházi törvénykönyvre latin rövidítéssel, a kánon és adott esetben a szám vagy paragrafus megjelölésével hivatkozunk (vagyis nem oldalszámmal!). A kánonokat k. vagy kán. rövidítésekkel jelezzük.

CIC 136; vagy CIC 269. k. 2. §; vagy CIC 304. kán. 1. §

3. A dolgozatíró általában az új, hivatalosan 1983-ban közzétett egyházi törvénykönyvet használja. Ha valaki az 1917-es kiadásra akar hivatkozni, ezt zárójelben kell jeleznie: pl. CIC (1917) 543. kán.

Mindez hasonlóképpen a keleti kódexnél, amelynek rövidítése: CCEO

A Katolikus Egyház katekizmusa

A Katolikus Egyház katekizmusa, Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2002.

1. A hivatkozás mindig a kiadvány rövidítésével és pontokra (vagyis nem oldalakra) történik.

A rövidítést szóköz után követi az egyes szövegpontok száma. Az összefüggő részeket nagyköjtőjellel jelöljük, az egyes pontokat vesszővel választjuk el.

(KEK 24) (KEK 245–248) (KEK 78, 165, 744) (vö. KEK 99)

2. Ügyeljünk arra, hogy bár a kiadvány rövidítése nagybetűkből áll, ha kiírjuk a mű címét, a „katekizmus” kis kezdőbetűs.

3. Megjelent a katekizmus kérdés-felelet formában megszerkesztett összefoglalása is, ezt azonban lehetőleg csak kateketikai dolgozatokban használjuk. Javasolt rövidítése: KEKK

A Katolikus Egyház katekizmusának kompendiuma, Szent István Társulat, Budapest, 2006.

A „Denzinger”

1. Az egyszerűen Denzingernek hívott kötet az egyház hitvallásait és az egyházi tanítóhivatal dogmatikai, valamint erkölcsi kérdésekben megfogalmazott döntéseit és megnyilatkozásait tartalmazza.

2. **DS-sel rövidítették** a kiadványt, egészen 1991-ig. Ekkor jelent meg ugyanis Peter Hünemann szerkesztésében a 37. kiadás, amely az eredeti (görög, latin) szövegek mellett a német fordítást is közli. Azóta **DH a szokásos rövidítés.**

HEINRICH DENZINGER: *Kompendium der Glaubensbekenntnisse und kirchlichen Lehrentscheidungen*, verbessert, erweitert, ins Deutsche übertragen und unter Mitarbeit von H. Hoping hrsg. von Peter Hünemann, Herder, Freiburg im Breisgau et al., 1991, 37. Auflage.

3. 2004-ben viszont **magyarul is megjelent** a Denzinger, de csak egynyelvű változatban. Ennek a bővebb bibliográfiai leírása a következő:

HEINRICH DENZINGER – PETER HÜNERMANN (szerk.): *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, Szent István Kézikönyvek 9., Fila Béla és Jug László fordításának felhasználásával összeállította Romhányi Beatrix és Sarbak Gábor, Örökmécs – Szent István Társulat, Bányterenyé – Budapest, 2004.

4. A kötet **rövidítése** – ugyanúgy, mint a német kiadásé – **DH**. Ez a hivatkozás során nem okoz problémát, mert attól függően, hogy valaki magyarul vagy latinul (görögül) hivatkozik rá, lehet tudni, hogy melyik nyelvű kiadást használta. Ha esetleg a rövidítésjegyzékben különbséget akarunk tenni a kettő között, akkor a DHn és a DHm formát javasoljuk.

5. Mivel a könyv nem egyetlen egy dokumentumot tartalmaz, hanem dokumentumok gyűjteményét, sohasem az egyes írások belső pontszámaira, hanem **mindig a marginális számokra hivatkozunk.**

A rövidítést szóköz után követi a marginális szám. Az összefüggő részeket nagyköjtőjellel jelöljük, az egyes számokat vesszővel választjuk el.

(DH 150) (DH 501–522) (DH 560, 780–795) (vö. DH 3750)

Irodalomjegyzék (bibliográfia)

1. Az irodalomjegyzék a dolgozatírás során **ténylegesen áttekintett és felhasznált** irodalom leírását tartalmazza.
2. A bibliográfiai tétel. A bibliográfiai tétel könyvek esetén **minimálisan négy adatból** áll: a szerző neve, a könyv címe, a megjelenés helye és a megjelenés éve. Ez a négy adat semmilyen körülmények között nem maradhat ki a bibliográfiából.
3. Ehhez a négy adathoz járul még a többkötetes műveknél a **kötetszám**, a **fordító neve** (ford. rövidítéssel) zárójelben, valamint a nem első kiadású könyveknél a **kiadásszám**.
4. A bibliográfiai leírásban – **nem kötelezően** – a kiadó neve és a sorozat címe is szerepelhet.
5. A leírásban **a szerző neve után** kettőspont, vagy vessző következik. A szerző vezetéknevét kiskapitális betűfajttával írjuk.
6. A **címet és az alcímet dőlten szedjük**, és utána **vesszőt** teszünk (ügyeljünk arra, hogy a bibliográfiai leíráshoz mindig a belső címoldalt használjuk, tehát a címet ne a könyv borítójáról vegyük!).
7. Ezután következnek a **megjelenésre vonatkozó adatok**, mégpedig fontossági sorrendben: *ki, hol, mikor?* A kiadó neve és a megjelenés helye után **vesszőt** teszünk, a megjelenés éve után pedig pontot, hiszen a bibliográfiai tétel is mondatnak minősül.

Boros László: *A halál misztériuma. Az ember a végső döntés helyzetében*, Vigília, Budapest, 1998.

BOROS László, *A halál misztériuma. Az ember a végső döntés helyzetében*, Vigília, Budapest 1998.

BOROS László, *A halál misztériuma. Az ember a végső döntés helyzetében*, Budapest 1998.

8. Lehetőleg a **szerző teljes nevét** közöljük, de egyetemi rangokat, tudományos fokozatokat (pl. Dr.) és egyéb névkiegészítőket ne.
9. A **többszerzős művek esetén** a nevek közé nagyköjtőjelet teszünk. Ne feledkezzünk meg a szóközökről. Három névig minden nevet kiírunk. A neveket abban a sorrendben adjuk meg, ahogy a könyv címdalán szerepelnek.

RAHNER, Karl – VORGRIMLER, Herbert: *Teológiai kieszótár*, Szent István Társulat, Budapest, 1980.

10. A **szerzők teljes nevét** megadjuk. Szabó Ferenc és nem Szabó F., Gisbert Greshake és nem G. Greshake.
11. A **külföldi szerzők esetén** az irodalomjegyzékben mindig megcseréljük a keresztnévet és a vezetéknevet, a hivatkozásokban azonban nem. A dolgozat végső ellenőrzésénél erre különösen ügyeljünk.

Az irodalomjegyzékben tehát:

GRESHAKE, Gisbert: *Der dreieine Gott. Eine trinitarische Theologie*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1997.

A hivatkozásokban (lábjegyzetekben) viszont:

GISBERT Greshake: *Der dreieine Gott. Eine trinitarische Theologie*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1997.

12. A külföldi szerzőknél ügyeljünk továbbá arra, hogy az illető nyelvben a **névkiegészítők** a vezetéknevhez tartoznak-e vagy sem. Ezek a névkiegészítők általában a következők:

francia: d', de, du, le

holland: te, ten, van, van de, van den, van der, van't, in de, op den

német: von, zu

olasz: d'

portugál: de, da, do, dos

spanyol: de, la, las, los

Egyedileg kell eldönteni, hogy hozzátartoznak-e vagy sem – ehhez használjuk az illető nyelv lexikonait és enciklopédiáit, illetve a könyvtári katalógusokat. Ha nem névkiegészítőről, hanem a név részéről van szó, akkor nagybetűvel írjuk, és az irodalomjegyzékbe is így kerül. Néhány példa:

Balthasar, Hans Urs von

Certeau, Michel de

Di Maio, Andrea

Du Toit, Andreas B.

González de Cardedal, Olegario

Le Clerc, Joseph-Victor

Lubac, Henri de

Van den Berg, Axel

13. Ha **háromnál több szerzője, szerkesztője** van a könyvnek, akkor csak az első szerző nevét közöljük, majd utána az *et al.* (et alii 'és mások') rövidítést.

GUARDINI, Romano et al.: *A szeretetről*, Vigilia, Budapest, 1987.

14. Ha a kötetnek **se a szerzője, se a szerkesztője nincs feltüntetve** a kiadványon, illetve ha egy kiadvány esetében nem is beszélhetünk szerzőről, akkor a bibliográfiai leírást a címmel kezdjük (a besorolásnál a cím névelő nélküli első szavát vesszük figyelembe).

Az egyházi törvénykönyv, Szent István Társulat, Budapest, ⁴2001.

15. A könyv **főcímét és alcímét** (ha a könyvnek van alcíme, az soha ne maradjon ki az irodalomjegyzékből!) mindig emeljük ki. A főcím és az alcím közé mindig pontot teszünk.

GÁSPÁR Csaba László: *Isten és a „semmi”*. *Filozófiai-teológiai tanulmányok*, Harmat, Budapest, 2000.

16. A **megjelenés helyét** a címoldal (vagy a copyrightoldal) tartalmazza. Abban az esetben, ha itt nem találjuk, akkor – talán – a kolofonoldal tartalmazza. A megjelenés helyét a kiadó, és nem a nyomda határozza meg (tehát ha a kiadó székhelye Szegeden van, de a könyvet Budapesten nyomták, akkor a megjelenés helye Szeged). Ha közös kiadásról van szó, és a két kiadó központja más-más városban van, akkor mindkét városnevet fel kell tüntetni. A városnevek közé nagykötelet teszünk.

Budapest – Debrecen

Külföldi kiadóknál gyakori, hogy a kiadó a címlapon feltünteti az összes telephelyét (pl. az Oxford University Press esetében: Oxford, New York, Toronto, Delhi stb.). Ezt a felsorolást nyugodtan elhagyhatjuk az irodalomjegyzékből, ebben az esetben elégséges az első hely jelölése (ha az azonos a kiadó központjával).

Oxford University Press, Oxford, 1987.

A megjelenés helyét nem rövidítjük (tehát nem Bp., hanem Budapest).

17. A **kiadó nevét** is a címoldalnak, a copyrightoldalnak vagy a kolofonoldalnak kell tartalmaznia. Ha a kötetet két-három kiadó adta ki, akkor ezek nevét is felvesszük az irodalomjegyzékbe. A kiadók neve közé nagykötelet kerül. Ne feledkezzünk el a nagykötelet előtti és utáni szóközről.

Agapé – Harmat, Szeged – Budapest, 1998.

A kiadó nevét az irodalomjegyzékben általában rövidítve (névelő nélkül, a Kiadó szó nélkül) adjuk meg. Vannak azonban olyan kiadók, ahol a jelzős szerkezet miatt furcsán hangzana a kiadó, könyvkiadó nélküli forma (pl. Akadémiai). Ezekben az esetekben lehetőleg a teljes formát írjuk ki, bár a rövidítés itt is elképzelhető. A helyes forma kiválasztásában megkönnyítik a dolgunkat maguk a kiadók, hiszen gyakran a címoldalon a rövid – és általuk kedvelt – formát (Akadémiai Kiadó, Atlantisz, Corvina, Európa, Helikon, Jelenkor stb.) adják meg.

(Felhasznált irodalom:

TÖZSÉR Endre, *Dolgozatírás. Szabályzat és útmutatás*, h.n. 2006, [http://www.sapientia.hu/hu/letolthetodokumentumok/jegyzet/fundamentalis-jegyzet-](http://www.sapientia.hu/hu/letolthetodokumentumok/jegyzet/fundamentalis-jegyzet-20090112)

20090112, 2009.09.27, 15 skk.

KRÁNITZ Mihály – TÖRÖK Csaba, *Teológiai módszertan. Elméleti és gyakorlati bevezetés*, Budapest 2008.)